Sygn. akt XII Ga 503/15

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział XII Gospodarczy – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący- Sędzia: SO Adam Sęk

Sędzia: SO Bożena Cincio-Podbiera

Sędzia: SO Janusz Beim

Protokolant: st.sekr.sądowy Paweł Sztwiertnia

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2016 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie z dnia 13 maja 2015 r. sygn. akt IV GC 529/15/S

I. ***zmienia punkt I zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądzoną tam kwotę 17.336, 20 zł (siedemnaście tysięcy trzysta trzydzieści sześć złotych dwadzieścia groszy) zastępuje kwotą 13.767,15 zł (trzynaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt siedem złotych piętnaście groszy) oddalając dalej idące powództwo;***

II. ***zmienia punkt III zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądzoną tam kwotę 2.736,55 zł (dwa tysiące siedemset trzydzieści sześć złotych pięćdziesiąt pięć groszy) zastępuje kwotą 1.795 zł (jeden tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt pięć złotych);***

III. ***oddala apelację w pozostałym zakresie;***

IV. ***zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 547 zł (pięćset czterdzieści siedem złotych).***

SSO Bożena Cincio-Podbiera SSO Adam Sęk SSO Janusz Beim

XII Ga 503/15

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) SA w K. wystąpiła o zasądzenie od strony pozwanej (...) sp. z o.o. w K. do kwoty 24 579,84 z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu. Dochodzona kwota obejmowała skapitalizowane odsetki, wg dwunastu wystawionych stronie pozwanej not odsetkowych. Ponieważ w toku postępowania sądowego strona pozwana zapłaciła powódce kwotę 3 569, 05 zł, strona powodowa w tym zakresie cofnęła powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana domagała się oddalenia powództwa, poza kwotą 3 569,05 zł, którą uiściła, uzasadniając swoje stanowisko przedawnieniem roszczenia.

Sąd Rejonowy ustalił, iż strony prowadziły współpracę gospodarczą co m.in. zaowocowało wystawieniem przez stronę powodową określonych faktur, a następnie, wobec opóźnień w realizowaniu zapłaty, dwunastu not odsetkowych. Wobec charakteru zarzutu podniesionego przez stronę pozwaną Sąd Rejonowy zważył, iż strona pozwana nie negowała swojego zadłużenia względem strony powodowej, ani co do zasady, ani co do wysokości. Wywodziła natomiast, że roszczenia z tytułu sprzedaży, bowiem umowa o tym charakterze łączyła strony, ulega przedawnieniu w okresie dwóch lat, a zatem w tym samym terminie przedawnieniu ulegają roszczenia o zapłatę odsetek za opóźnienia w uiszczeniu ceny sprzedaży. Sąd Rejonowy zważył, iż ustanowiony w art. 118 kc termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 kc. Pogląd ten, wyrażony przez Sąd Najwyższy, Sąd Rejonowy akceptował , uznając że termin przedawnienia wynosi trzy lata od dnia wymagalności. Sąd Rejonowy wskazał, że skoro pozew wniesiono w dniu 12 lutego 2015 roku to przedawnieniu nie uległo roszczenie o odsetki, które stały się wymagalne po dniu 12 lutego 2012 roku. Suma tych odsetek zamyka się kwotą 13 167,15 zł., zaś zarzut przedawnienia pozostaje uzasadniony w odniesieniu do kwoty 7 243,74 zł. Tu Sąd Rejonowy wskazał, że nakaz zapłaty z uwagi na zakres zaskarżenia uprawomocnił się co do kwoty 3 569,05 zł, zapłaconej przez stronę pozwaną w toku procesu. Łącznie zatem na rzecz strony powodowej przypada kwota 17 336,20 zł. , nie zaś kwota 20 905,25 zł. Sąd Rejonowy wskazał, iż skutek własnej omyłki rachunkowej właściwej kwoty w wyroku z dnia 13 maja 2015 roku zasądził kwotę 17 336,20 zł , co wraz z kwotą wynikającą z prawomocnego nakazu zapłaty, daje kwotę 20 905,25 zł. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o art. 100 kpc, mając na uwadze to, iż strona powodowa wygrała proces w osiemdziesięciu pięciu procentach.

W apelacji od tego wyroku strona pozwana zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 118 kc oraz art. 554 kc przez uznanie, iż ustanowiony w art. 118 kc termin przedawnienia roszczenia o świadczenia okresowe stosuje się do roszczeń o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 kc. Ewentualnie, strona pozwana wskazała na niewłaściwe zastosowanie art. 118 kc przez zasądzenie kwoty 17 336,20 zł podczas gdy przy przyjęciu trzyletniego terminu przedawnienia, przedawnieniu nie uległy roszczenia wynikające z not odsetkowych na łączną kwotę 13 767,15 zł. Wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje strona pozwana podnosiła, iż stanowisko Sądu prowadzi do sytuacji, gdzie podmiot nie spłacając roszczenia głównego w nadziei na jego przedawnienie jest nagradzany przedawnieniem się odsetek za zwłokę w spełnieniu roszczenia głównego w terminie przedawnienia tego roszczenia, podczas gdy podmiot spełniający roszczenie główne w efekcie wydłuża okres przedawnienia odsetek, które rzekomo oderwane od roszczenia głównego przedawniają się wtedy w terminie trzech lat. Zdaniem strony skarżącej, przedmiotowe odsetki przedawniają się w dwuletnim terminie określonym w art. 554 kc jako roszczenia o odsetki za opóźnienie zapłaty w zapłacie ceny wynikającej z umowy sprzedaży. Skarżąca odwołała się też do treści art. 56 kc, wskazując, iż treść stosunku obligacyjnego wykreowanego zawarciem umowy sprzedaży może być bogatsza niż wynikałoby to samej treści umowy. Niektóre elementy wchodzą bowiem do stosunku prawnego niezależnie od woli stron i takim elementem pozostaje prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie spełnienia świadczenia pieniężnego. Odsetki te wynikają z konkretnego stosunku prawnego, z tego, z którego wynika obowiązek spełnienia świadczenia głównego. W konsekwencji, roszczenie o odsetki za opóźnienia zapłacie ceny wynikającej z umowy sprzedaży przedawnia się z upływem lat dwóch. Zdaniem skarżącej, stanowisko, w którym z chwilą zapłaty należności głównej odsetki uzyskują byt niezależny jako świadczenie o charakterze okresowym i przedawniają się z upływem trzech lat, przedstawia się jako krzywdzące dla podmiotu, który spełnił świadczenie główne, lecz z jakich powodów nie zapłacił naliczanych za zwłokę odsetek. Podmiot ten jest dodatkowo ukarany gdyż wydłużeniu ulega termin przedawnienia odsetek do trzech lat. Taka interpretacja, zdaniem apelującej, nie powinna się ostać w obrocie prawnym. Uznawała zatem skarżąca, że odsetki na kwotę 13 767,15 zł., nie zaś jak sąd zasądził Sąd Rejonowy 17 336,20 zł także uległy przedawnieniu gdyż stały się wymagalne przed dniem 12 lutego 2013 roku, czyli ponad 2 lata wstecz od dnia wniesienia pozwu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje

Apelacja jest uzasadniona tylko w zakresie związanym z omyłką rachunkową Sądu Rejonowego, o której zresztą Sąd Rejonowy wspomina w uzasadnieniu wyroku.

W judykaturze konsekwentnie przyjmuje się, że roszczenie o odsetki ma charakter akcesoryjny /uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 1992 roku, III CZP 8692, akcesoryjność zaś dotyczy chwili powstania roszczenia o odsetki, potem zaś odsetki przyjmują charakter samoistny, jak to wskazał Sąd Najwyższy wyroku z dnia 26 września 1990 roku, I CR 168/09. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 roku, III CZP 42/04 wskazuje się, że roszczenie o odsetki za opóźnienie ulega przedawnieniu w ustanowionym w art. 118 kc dla roszczeń o świadczenia okresowe trzyletnim terminie i termin tam wymieniony jako ogólny może być uchylony przez przepis szczególny, przewidujący termin krótszy lub dłuższy. Takie jednak terminy szczególne w stosunku do ustalonego w art. 118 kc trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe są jednak rzadkością i nie zalicza się do nich przepis art. 554 kc. Termin przedawnienia roszczeń zaliczanych do świadczeń okresowych odsetek za opóźnienie, wynoszący w zasadzie 3 lata, jest terminem odrębnym od terminu przedawnienia roszczenia głównego, wynoszącego w zasadzie 10 lat lub 3 lata gdy roszczenie to jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Akcesoryjność roszczeń o odsetki za opóźnienie wyraża się uzależnieniem ich powstania od istnienia niespełnionego w terminie roszczenia o świadczenie pieniężne to jest roszczenia głównego. Sąd Najwyższy wskazał, iż szeroko przyjmuje się wychodzącą z akcesoryjności regułę, że wraz z przedawnieniem się roszczenia głównego przedawniają się roszczenia o świadczenia uboczne, choćby nie upłynął jeszcze termin ich przedawnienia. Rozważając tą kwestię Sąd Najwyższy ostatecznie wskazał, iż na czoło wysuwa się nie upływ terminu przedawnienia roszczenia głównego, lecz następujące przed upływem tego terminu zdarzenie powodujące wygaśnięcie roszczenia głównego jak na przykład zadośćuczynienie temu roszczeniu. Zdarzenie to potwierdza, że roszczenie główne istniało i tym samym daje podstawy do uznania, iż pozostałe w mocy roszczenia uboczne uległy z chwilą tego zdarzenia niejako przekształceniu w roszczenie główne. W związku z tym przedawnienie ich powinno być odtąd rozpatrywane samodzielnie. W konsekwencji Sąd Najwyższy zajął stanowisko, iż ustanowiony w art. 118 kc termin przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe stosuje się do roszczenia o odsetki za opóźnienie także wtedy, gdy roszczenie główne ulega przedawnieniu w terminie określonym w art. 554 kc.

Sąd Okręgowy podziela cytowane wyżej stanowisko. Ponieważ odsetki, jeśli są kapitalizowane i odrębnie dochodzone, nabierają charakteru samoistnego to za oczywiste uznać należny, iż do przedawnienia takiego roszczenia zastosowanie znajduje przepis art.118 kc. Samoistność odsetek skapitalizowanych powoduje, iż termin przedawnienia roszczenia głównego, z którym pierwotnie odsetki były związane, nie ma tu zastosowania. W tym zakresie zatem apelacja strony pozwanej nie znajduje podstaw.

Słusznie natomiast strona pozwana wskazuje na wysokość roszczenia uwzględnionego w wyroku Sądu Rejonowego z dnia 13 maja 2015 roku. Sąd Rejonowy zresztą sam wspomina o powstałej omyłce rachunkowej . Mając to na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 par 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że w pkt. I zasądzoną tam kwotę 17 336,20 zł zastąpił kwotą 13 767,15 zł, oddalając dalej idące powództwo. Ponieważ zmiana ta spowodowała, iż strona powodowa wygrała spór w siedemdziesięciu procentach stosownej korekcie uległ też pkt. III zaskarżonego wyroku , po stosownym rozliczeniu, poprzez obniżenie zasądzonej tam kwoty do kwoty 1 795 zł. Należy mieć bowiem na uwadze, że ponad kwotę zasądzoną przedmiotowym wyrokiem stronie powodowej przypadła i została zresztą zapłacona, kwota 3 569,05 zł, które to kwoty w sumie wyczerpują usprawiedliwione roszczenie strony powodowej. Przy zastosowaniu trzyletniego terminu przedawnienia, przedawnieniu nie uległy tylko te odsetki, które stały się wymagalne po dniu 12 lutego 2012 roku. W konsekwencji, dalej idącą apelacje należało oddalić na podstawie art. 385 kpc. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono po myśli art. 100 kpc w zw. z art. 108 par. 1 kpc, biorąc pod uwagę poniesione przez strony koszty tego postępowania. O kosztach zastępstwa prawnego orzeczono po myśli Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie/ radców prawnych/ z dnia 28 września 2002 roku.

Ref. I inst. SSR E. Ostrowska-Szumiel